

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад

«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

БІБЛІОТЕКА

*Серія «Видатні професори університету»
Вип. 5*

Борис Іванович Коротяєв

(до 85-річчя від дня народження)

Біобібліографічний покажчик

Слов'янськ – 2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад

«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

БІБЛІОТЕКА

Серія «Видатні професори університету»

Вип. 5

Борис Іванович Коротяєв

(до 85-річчя від дня народження)

Біобібліографічний покажчик

Слов'янськ – 2014

УДК 016:929:37
ББК 91.9:74
К 687

Борис Іванович Коротяєв : біобібліографічний покажчик / упоряд. : Гайко О. К., Кравцова О. М.; наук. ред. Сарієнко В. К.; ДВНЗ "Донбаський держ. пед. ун-т." – Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2014. – 32 с.

Матеріали біобібліографічного покажчика із серії «Видатні професори Донбаського державного педагогічного університету» присвячено Борису Івановичу Коротяєву – відомому педагогу, доктору педагогічних наук, професору.

У покажчику подано бібліографію наукових праць вченого упродовж 57 років педагогічної діяльності (1956 –2013 рр.), розміщено матеріали про наукову школу Б. Коротяєва, а також літературу про життя та діяльність знаного в Україні вченого і педагога.

Покажчик рекомендовано педагогам і науково-педагогічним працівникам, бібліотекарям, студентам, – усім, хто цікавиться питаннями освіти, історії, теорії та практики педагогічної науки.

Рекомендовано до друку вченою радою (протокол № 7 від 27.03. 2014 року)

Упорядники: Гайко О. К., Кравцова О. М.

Вступна стаття – Сипченко В.І., канд. пед. наук, професор

Науковий редактор Сарієнко В. К., канд. пед. наук

Відповідальний за випуск – Качина В. С.

*«Учение — это труд души, ума, тела.
И любой труд каждого человека, будь то ребенок или взрослый, ученик или
учитель... — это учение.
По сути, в каждом из нас одновременно живет и Учитель и Ученик»*

Борис

Від упорядників

П'ятий випуск покажчика серії «Видатні професори університету» присвячено Борису Івановичу Коротяєву, доктору педагогічних наук, професору.

У біобібліографічному покажчику представлена бібліографія праць (115) педагога, які були надруковані упродовж 57 років науково-педагогічної діяльності з 1956 по 2013 рік. Це монографії, навчально-методичні посібники, статті, вміщені в наукових збірниках, матеріалах наукових конференцій, публікації в періодичних виданнях, видання, де вчений є укладачем, редактором або членом редколегії.

Покажчик складається з: передмови, вступної статті, основних дат життя і діяльності та трьох розділів: Розділ I. Праці Б. І. Коротяєва; Розділ II. Наукова школа Б. І. Коротяєва; Розділ III. Література про життя та діяльність Б. І. Коротяєва.

Розділ I. містить бібліографічні описи праць, які згруповано і розміщено в хронологічному порядку – за прямою хронологією з відокремленням років видання, а в межах року – за видами документів: книги та брошури українською та російською мовами; статті та інші матеріали з неперіодичних видань та продовжуваних видань, в т. ч. із журналів, із газет; рецензії; видання, в яких вчений є упорядником, укладачем чи одним із укладачів; праці, у підготовці яких науковець виступав як редактор, голова або член редколегії.

Документи одного виду згруповано за зведеним українсько-російським алфавітом.

Розділ II. містить бібліографічні описи дисертацій та авторефератів дисертацій, науковим керівником яких був Б. І. Коротяєв. Матеріал згруповано за прямою хронологією.

Розділ III містить бібліографічні описи видань про життєвий і творчий шлях. Матеріал згруповано за видами документів.

Бібліографічні записи в покажчику мають суцільну нумерацію.

Допоміжний апарат біобібліографічного покажчика включає:

- іменний покажчик прізвищ авторів, співавторів, упорядників, редакторів, педагогів, відомості про яких є у бібліографічних записах;
- алфавітний покажчик праць Б. І. Коротяєва та праць за редакцією вченого.

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено відповідно до чинних в Україні стандартів. Джерелами відбору документів були каталоги і картотеки бібліотеки ДДПУ, бібліографічні джерела та матеріали, надані вченим. Більшість публікацій, що увійшли до покажчика, було переглянуто *de visu*.

Покажчик адресовано широкому колу педагогічних та науково-педагогічних працівників, бібліотекарям, студентам, – усім, хто цікавиться проблемами освіти, історії, теорії та практики педагогічної науки.

СЛОВО ПРО ВЧИТЕЛЯ

Учителю!.. Перед ім'ям твоїм...

Коротяєв Борис Іванович – найперший доктор педагогічних наук, професор у Слов'янському державному педагогічному тоді ще інституті, а нині – Донбаському педагогічному університеті. Доля склалася так, що свою науково-педагогічну діяльність він розпочинав саме в стінах нашого навчального закладу.

З ім'ям Бориса Івановича пов'язана історія кафедри педагогіки та психології, яку він довгий час очолював, а також створення кафедри педагогіки та методики початкового навчання, якою він тривалий час керував. Саме в цей період, всі, хто працював поруч з ним, і викладачі, і студенти, жваво перейнялися творчою наснагою Б. Коротяєва, захопилися його ідеєю творчості, впровадження здорового способу життя. Все, що пропонував молодий учений, сприймалося із задоволенням. Усі розуміли, що покращити навчальний процес можливо за умов творчого ставлення до нього, прийнявши студента рівноправним активним учасником навчально-виховного процесу, суб'єктом навчальної діяльності, особистого зростання та життєтворчості.

З приходом Бориса Івановича до Слов'янського державного педагогічного інституту відразу ж помітно зросла творча активність викладачів як кафедри педагогіки так і споріднених кафедр. Дякуючи організаторському таланту Бориса Івановича, його науковим і дружнім зв'язкам в інституті було створено перший на той час кабінет педагогічної майстерності, кабінет технічних засобів навчання. Студенти отримали можливість через телевізійну камеру спостерігати за собою, шліфувати мовну майстерність і педагогічну техніку.

У цей період важливим компонентом кафедри педагогіки стає наукова робота викладачів і студентів. Студенти приймають участь у республіканських і всесоюзних конкурсах курсових і дипломних робіт, розпочинається активна робота студентів зі школярами за місцем проживання. В практику роботи інституту входять творчі конкурси з педагогіки, в яких беруть участь студенти всіх факультетів. Значно активізується науково-дослідна робота членів кафедри педагогіки, встановлюються наукові зв'язки з провідним вищими педагогічними закладами країни. Саме в ці роки в інституті проходить Всесоюзна науково-практична конференція, в якій прийняли участь відомі вчені Радянського Союзу – академіки Лепешинська Н.А., Давидов В.В., професори Зільберштейн А.І, В.Войтко, О. В. Киричук та інші.

На запрошення кафедри педагогіки перед студентами виступали академік Самарин Ю.А., професори Костяшкін У.О., Селиванов Ю.Г., Підкасистий П.І. та інші.

Ці заходи, ініціатором яких став Борис Іванович, суттєво вплинули на розвиток науково-дослідної роботи кафедри педагогіки та інституту в цілому.

За активної участі Бориса Івановича Коротяєва в старовинному селищі Прилісне Слов'янського району було започатковано й відкрито художньо-педагогічний етнічний комплекс, який став невичерпним джерелом народної педагогіки та традицій рідного краю. Сюди і сьогодні приїздить із різних куточків Донеччини, та й не тільки, учнівська і студентська молодь, інтелігенція та аматори, просто шанувальники української культури і мистецтва, аби доторкнутися до витоків українського національного духу, перейнятися красою і неповторністю українського побуту і народного мистецтва.

Талант організатора і науковця дозволив Борису Івановичу Коротяєву створити його особисту наукову школу, в якій його учні, а потім послідовники, опановували методологію наукового пізнання та технологію педагогічного дослідження. Навколо Б.І. Коротяєва зібралось чимало молодих викладачів, яких він залучив до наукової діяльності, запаливши в їх душах вогник наукового пошуку, і от упродовж десяти років захистили дисертації та отримали дипломи кандидата педагогічних наук: Сарієнко Владислав Костянтинівич, Мірошниченко Михайло Володимирович, Чепіга Віталій Трохимович, Головка Маргарита Борисівна, Кошелєв Олександр Леонідович, Сьомкін Володимир Семенович, Прудський Валерій Іванович, Гохберг Ольга Сергіївна, Олійник Рита Вікторівна, Ляшова Надія Миколаївна та інш.

Результатом цього творчого пошуку Коротяєва-вченого, його учнів і однопідумців стала монографія «Учение – процесс творческий», у якій він переконливо довів, що тільки творча особистість вчителя може виховати творчу особистість учня. Борис Іванович переконав усіх в тому, що учіння – насправді творчий процес, результати якого залежать від активної та творчої взаємодії всіх його учасників.

Слов'янському державному педагогічному університетові Борис Іванович Коротяєв віддав понад 25 років свого життя. Це були роки натхнення, плідної праці, творчого пошуку, професійного зростання. Разом із тим це була боротьба із застарілими підходами і поглядами на педагогічну науку, боротьба за визнання педагогіки як науки творчої, визнання педагогіки мистецтвом педагогічної дії, це боротьба за особистість студента, за визнання його рівноправним учасником навчально-виховного процесу.

З середини 80-х років і до 2010 року Борис Іванович обіймає різні посади у вищих навчальних закладах України, реалізуючи свою концепцію організації навчально-виховного процесу у вищій школі. Він мужньо виборює свою точку зору на процес організації навчання, запроваджуючи інтерактивні методи навчання та гнучкі педагогічні технології. Він долає усілякі труднощі, прагне до самовдосконалення, вивчає передовий педагогічний досвід, узагальнює його, витончено шліфує і запроваджує в практику.

Ця копітка робота стала сенсом його життя. Значну частину своїх наукових праць Борис Іванович присвятив проблемам дидактики, розробивши

цілісні дидактичні концепції. Одна з них – концепція навчання учнів творчій пізнавальній діяльності, яка знайшла свій розвиток у наукових працях його учнів, що вивіряли й стверджували її наукову і практичну цінність на матеріалі вивчення різних дисциплін у загальноосвітній і вищій школі.

Велику увагу приділяв Борис Іванович проблемам педагогіки вищої школи. Він – співавтор одного з перших в Україні підручників «Педагогіка вищої школи». Коротяєв Б.І. – автор концепції гнучких педагогічних технологій, яка з середини 90–х років поширилася у вітчизняній педагогічній науці.

У 2010 році Борис Іванович знову повертається до рідного його серцю Слов'янського педагогічного університету. Він докладає чимало зусиль для оновлення навчально-виховного процесу, надаючи йому особистісно-орієнтованого спрямування. Він створює свою особисту філософію освіти, яка стає поштовхом у пошуку нових форм організації навчання в сучасній вищій школі. Він приймає активну участь відкритті нової спеціальності, створенні кафедри управління навчальними закладами, що розширює коло освітніх послуг нашого університету.

Борис Іванович – людина, яка здатна заради ідеї та благородної справи кинути виклик чиновникам і стереотипам, шаблонам і постулатам, сміливо відстоює свої позиції, по-справжньому вільна, горда, самостійно мисляча, творча та сильна **ОСОБИСТІТЬ!**

Віддавши вищій освіті України майже півстоліття свого життя, доктор педагогічних наук, професор Коротяєв Борис Іванович опублікував понад 100 науково-педагогічних і публіцистичних праць. Він відкрив дорогу у педагогічну науку багатьом своїм учням, які сьогодні продовжують його справу, реалізують його ідеї в різних галузях освіти.

Мудрому педагогу, знаному в Україні та за її межами вченому, доктору педагогічних наук, професору Борису Івановичу Коротяєву виповнилося – 85.

Тож давайте побажаємо нашому дорогому **ВЧИТЕЛЮ**, нашому одноступцю, справжньому науковцю міцного здоров'я, творчої наснаги, щастя і добробуту!

Хай завжди шумить і колоситься ниви освітянської Ваша полоса!

В.І. Сипченко –

*кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки вищої школи*

Основні дати життя та діяльності Б. І. Коротяєва

- 1929 р., 14 квітня** – народився в Архангельській області в сільській родині.
- 1947–1949 рр.** – навчання в Карело-Фінському державному вчительському інституті.
- 1949** – учитель історії, директор Вяртсильської семирічної школи Сортавальського району у Карелії.
- 1950–1952** – служба в лавах Радянської армії.
- 1950–1954 рр.** – екстерном (під час служби) закінчує Ленінградське військово-політичне училище МВС СРСР.
- 1955–1957 рр.** – навчання (заочно) у Комі державному педагогічному інституті.
- 1957** – завідувач Єлецької середньої школи (Комі АРСР)
- 1959–1962** – директор середньої школи № 4, завідувач міським відділом освіти м. Воркута (Республіка Комі)
- 1959-1964 р.** – навчання (заочно) в аспірантурі Московського державного педагогічного інституту за спеціальністю 13.00.01. – теорія та історія педагогіки
- 1964 р.** – захистив кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.01. – теорія та історія педагогіки
- 1964–1988 рр.** – працює в Слов'янському державному педагогічному інституті на посадах: завідувача кафедри педагогіки, декана факультету підготовки вчителів початкових класів.
- 1980 р.** – захистив докторську дисертацію зі спеціальності 13.00.01. – теорія та історія педагогіки
- 1981р.** – присвоєно вчене звання професора.
- 1989–1993 рр.** – завідувач кафедри педагогіки вищої школи і виробничої педагогіки Тернопільського фінансово-економічного інституту.
- 3 листопада 1993 р.** – науковий консультант, з березня **1995 р.** – ректор Тернопільського комерційного інституту.
- 1997–2000 рр.** – проректор, завідувач кафедри педагогіки і технології Краматорського економіко-гуманітарного інституту.
- 2001–2002 рр.** – професор кафедри педагогіки Краматорського економіко-гуманітарного інституту.
- 3 вересня 2002 р.** – професор кафедри загальнонаукових і професійно-орієнтованих дисциплін Української інженерно-педагогічної академії.
- 3 грудня 2002 р.** – по травень **2005 р.** – професор кафедри психології Східноукраїнського національного університету ім. Даля.
- 3 червня 2005–2009 рр.** – зав. кафедри педагогіки Краматорського економіко-гуманітарного інституту.
- З 2010 р.** – працює в Слов'янському (з 2012 р. Донбаському) державному педагогічному університеті: професор кафедри природничо-математичних дисциплін та педагогічних технологій початкового навчання.
- З 2013 р.** – в.о. завідувача кафедри управління навчальними закладами

Розділ І. Праці Б. І. Коротяєва

1956

1. Об организации общешкольного коллектива / Б. И. Коротяев // Материалы I съезда учителей Коми АССР (3–6 июня 1956 г.). – Сыктывкар, 1956. – С. 87–98.

1959

2. О педагогических целях общественно полезного труда школьников. (Из опыта Елецкой сред. школы Коми АССР) / Б. И. Коротяев // Народное образование. – 1959. – № 3. – С. 51–52.

1962

3. О воспитании характера / Б. И. Коротяев // В помощь учителю Коми АССР. – Сыктывкар, 1962. – С. 27–34.
4. О детском самоуправлении / Б. И. Коротяев // В помощь учителю Коми АССР. – Сыктывкар, 1962. – С. 34–41.

1963

5. К вопросу соотношения убеждения с упражнением в нравственном воспитании учащихся / Б. Коротяев // Педагогическую науку и передовую практику – школе : [материалы совещ., 29–30 марта 1963 г.] – Сыктывкар, 1963. – С. 104–114.
6. К проблеме дифференцированного подхода в обучении / Б. Коротяев // Педагогическую науку и передовую практику – школе : [материалы совещ., 29–30 марта 1963 г.] – Сыктывкар, 1963. – С. 114–124.

1964

7. Убеждение и упражнение в нравственном воспитании учащихся : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теория и история педагогики» / Б. И. Коротяев. – М., 1964. – 20 с.
8. Психология приходит на урок / Б. Коротяев // Народное образование. – 1964. – № 5. – С. 28–31.

1965

9. Изучение психофизиологических особенностей школьника и использование полученных данных в методике обучения / Б. Коротяев // Отчетно-научная конференция института за 1964 рік : тез. и аннот. докл. – Славянск, 1965. – С. 9–12.
10. Вооружать учащихся методом познания учебного предмета / Б. И. Коротяев // Сов. педагогика. – 1965. – № 9. – С. 109–114.

1966

11. О репродуктивных и продуктивных методах познания / Б. Коротяев // Звітно-наукова конференція інституту за 1965 рік : тези і анот. доп. – Слов'янськ, 1966. – С. 25–29.
12. За систему виховної роботи / Б. Коротяев // Рад. школа. – 1966. – № 4. – С. 63–69.

1967

13. За повышение уровня руководства формированием нравственных качеств. За систему воспитательной работы / Б. Коротяев // Обучение и воспитание в вечерних(сменных) школах. – Сыктывкар, 1967. – С. 102–106.

1969

14. О некоторых психофизиологических механизмах репродуктивного и творческого познания в учебном процессе / Б. Коротяев // Формирование у учащихся стремления к самообразованию. – Волгоград, 1969. – С. 229–244.
15. Взаємозв'язок репродуктивної і творчої діяльності при засвоєнні знань / Б. І. Коротяев // Рад. школа. – 1969. – № 11. – С. 25–33.
16. Деякі засоби навчання прийомам логічного мислення / Б. Коротяев // Рад. школа. – 1969. – № 5. – С. 21–27.

1970

17. Вчити оволодівати знаннями / Б. Коротяев // Рад. школа. – 1970. – № 11. – С. 37–45.

1971

18. Методи навчально-пізнавальної діяльності учнів / Б. Коротяев. – К. : Рад. шк., 1971. – 176 с.
19. Методы познания в учебном процессе / Б. И. Коротяев // Сов. педагогика. – 1971. – № 9. – С. 25–33.
20. Обучение приёмам умственной деятельности / Б. Коротяев // Народное образование. – 1971. – № 9. – С. 49–51.
21. Розвиток логічного мислення першокласників / Б. Коротяев, Т. Болгова, А. Лобач, Н. Косолапова // Початкова школа. – 1971. – № 3. – С. 15–22.

1972

22. О логической подготовке будущего учителя / Б. И. Коротяев, А. П. Кудыма // Преподавание педагогических дисциплин в высшей школе : сб. науч. тр. – М., 1972. – Т. 2. – С. 159–212.

23. Познавательный логический аппарат и его значение в образовании и самообразовании взрослых / Б. И. Коротяев, З. И. Белоусова // Методологические основы педагогики взрослых : тез. докл. / под ред. А. В. Даринского, Ю. Н. Кулюткина. – Л., 1972. – С. 36–37.
24. Способы оптимизации усвоения учащимися знаний / Б. Коротяев // Рад. школа. – 1972. – № 8. – С. 5–10.
25. [Рецензия] / Б. Коротяев // Сов. педагогика. – 1972. – № 4. – С. 141. – Рец. : Развитие самостоятельности и творческой активности учащихся в обучении // Учен. записки Москов. пед. ин-та им. В. И. Ленина. – М., 1971. – Т. 426.

1973

26. Как воплощалась мечта [О преподавателе математики. Опыт учителя Велико-Новоселковской сред. школы Донецкой обл. В. К. Сариеенко] / Б. Коротяев // Учит. газета. – 1973. – 6 сент.

1974

27. Проблема формирования методов учебно-познавательной деятельности в процессе изучения основ наук / Б. Коротяев // Формирование умений и навыков в области познавательной деятельности в процессе изучения основ наук : тез. материалов Всесоюз. науч. конф. – Славянск, 1974. – Ч. 1. – С. 3–4.
28. Всесоюзна наукова конференція [м. Слов'янск, педінститут] / І. І. Петрик, Б. І. Коротяев // Рад. школа. – 1974. – № 6. – С. 111–112.
29. Проблема побудови навчального предмету та навчання / Б. И. Коротяев, М. Б. Коротяева, В. К. Сарієнко // Рад. школа. – 1974. – № 9. – С. 25–32.
30. Логика учебного материала / Б. Коротяев, Н. Сорокина // Учит. газета. – 1974. – 31 декаб. – Рец. на кн.: Софор А. М. Логическая структура учебного материала / А. М. Софор. – М. : Педагогіка, 1974.
31. Формирование умений и навыков в области познавательной деятельности в процессе изучения основ наук : тез. материалов Всесоюз. науч. конф. [18–20 апр. 1974 г.] / ред. кол.: Болгова Т. В., Гозман И. Г., Глущенко А. Г., Коротяев Б. И. (отв. ред.) [та ін.] – Славянск, 1974. – Ч. 1. – 80 с.; Ч. 2. – 82 с.

1976

32. К проблеме преобразования науки в учебный предмет / Б. И. Коротяев // Вопросы повышенной эффективности теоретических исследований в педагогической науке. – М., 1976. – Ч. 1. – С. 181–193.
33. Обучение учащихся познавательной деятельности – необходимое условие их подготовки к самообразованию (на примере изучения математики) / Б. И. Коротяев // Подготовка учащихся к

- самообразованию – актуальная задача школы. – Волгоград, 1976. – С. 72–81.
34. Про суть пізнавальної діяльності студента / Б. І. Коротяєв, М. В. Мірошніченко // Вища та середня педагогічна освіта. – К., 1976. – Вип. 9. – С. 7–11.
35. Развитие познавательной самостоятельности студентов в процессе изучения педагогики и психологии : тез. докл. / Б. И. Коротяев, И. Г. Гозман, А. П. Кудыма // Формирование общественно-политической активности у студентов педагогических вузов / отв. ред. Б. Н. Бабин. – Воронеж, 1976. – С. 99–100.

1977

36. Методы обучения основам наук и познавательная деятельность учащихся / Б. И. Коротяев // Общедидактические проблемы методов обучения. – М., 1977. – С. 237–241.

1978

37. Самостоятельная деятельность учащихся в обучении : учеб. пособие / П. И. Пидкасистый, Б. И. Коротяев. – М. : МГПИ им. В. И. Ленина, 1978. – 76 с.
38. Особливості оволодіння учнями науковими знаннями і методами / Б. І. Коротяєв, М. В. Мірошніченко, М. Б. Коротяєва // Рад. школа. – 1978. – № 1. – С. 9–16.

1979

39. Методы учебно-познавательной деятельности учащихся (состав, функции, закономерности, принципы и способы формирования) : автореф. дис. ... док-ра пед. наук : 13.00.01 «Теория и история педагогики» / Б. И. Коротяев. – М., 1979. – 32 с.
40. Обучение студентов познавательной деятельности – основной путь управления её развитием / Б. И. Коротяев, В. И. Хозяинов // Вопросы педагогики высш. школы и частных методик. – Уфа, 1979. – Вып. 3. – С. 82–89.

1980

41. Учение – процесс творческий / Б. И. Коротяев. – М. : Просвещение, 1980. – 120 с.
42. Совершенствование учебного процесса / П. И. Пидкасистый, Б. И. Коротяев, В. И. Хозяинов // Современная высшая школа. – 1980. – № 3. – С. 187–207.
43. Структурирование курса физики / П. И. Пидкасистый, Б. И. Коротяев, В. И. Хозяинов // Вестн. высшей школы. – 1980. – № 10. – С. 70–72.
44. Формування у школярів творчої пізнавальної діяльності / Г. М. Александров, Б. І. Коротяєв // Рад. школа. – 1980. – № 6. – С. 7–14.

1981

45. Вопросы структурного анализа теории общей и профессиональной педагогики : учеб. пособ. по курсу «Педагогика для инжен.-пед. спец. / П. И. Пидкасистый, Б. И. Коротяев. – М. : МЭИ, 1981. – 105 с.
46. Актуальные проблемы вовлечения студентов в научно-исследовательскую работу в учебном процессе / П. И. Пидкасистый, Б. И. Коротяев // Научно-исследовательская работа в учебном процессе. – Куйбишев, 1981. – С. 12–19.
47. Структурирование учебного материала – необходимое условие обучения учащихся методам науки / Б. И. Коротяев, М. Б. Головкин, В. И. Хозяинов, В. Т. Чепига // Активизация усвоения знаний школьниками на основе применения методов науки в обучении : сб. науч. тр. / Казан. пед. ин-т; отв. ред. Д. В. Вилькеев. – Казань, 1981. – С. 26–40.
48. Общая структура объекта и предмета педагогики и принципы дидактики / Б. И. Коротяев // Сов. педагогика. – 1981. – № 5. – С. 73–79.

1982

49. Вопросы структурного анализа общей и отраслевой теорий воспитания учащихся / П. И. Пидкасистый, Б. И. Коротяев. – М. : МЭИ, 1982. – 74 с.
50. О некоторых путях формирования продуктивной познавательной деятельности / Б. И. Коротяев, В. И. Хозяинов // Проблемы интенсификации учебной деятельности студентов. – М., 1982. – С. 3–21.
51. Проблема структурирования и укрупнения дидактических единиц усвоения / Б. И. Коротяев // Укрупнение дидактических единиц. – Элиста, 1982. – С. 25–28.
52. Проблема формирования творческой деятельности учащихся / Б. И. Коротяев, В. С. Луценко, В. Т. Чепига // Формирование познавательной самостоятельности школьников и студентов. – Тюмень, 1982. – С. 20–26.
53. Теоретические основы обучения учебной познавательной деятельности / Б. И. Коротяев, В. Т. Чепига // Органическое единство учебно-воспитательного процесса. – Волгоград, 1982. – С. 27–34.
54. Важный аспект историко-педагогических исследований / Б. И. Коротяев, И. П. Внукова // Сов. педагогика. – 1982. – № 11. – С. 128–129. – Рец. на кн.: Фрадкин Ф. А. Принцип историзма в советской теории педагогики (1917–1941 гг.) / Ф. А. Фрадкин. – М., 1981. – 96 с.

1983

55. Зв'язок теорії і практики як дидактична проблема / Б. І. Коротяєв, В. К. Сарієнко // Рад. школа. – 1983. – № 8. – С. 90–91. – Рец. на кн.: Терехин

- М. Н. Связь теории и практики в процессе обучения школьников / М. Н. Терехин. – М. : Педагогика, 1982. – 128 с.
56. Пути активизации учебно-познавательной деятельности / Б. И. Коротяев, В. К. Сариев // Сов. педагогика. – 1983. – № 3. – С. 124 – 126. – Рец. на кн.: Шамова Т. И. Активизация учения школьников / Т. И. Шамова. – М. : Педагогика, 1982. – 208 с.

1984

57. К теории школьного учебника / П. И. Пидкасистый, Б. И. Коротяев // Сов. педагогика. – 1984. – № 1. – С. 131–132. – Рец. на кн.: Зуев Д. Д. Школьный учебник / Д. Д. Зуев. – М. : Педагогика, 1983.

1985

58. Организация деятельности ученика на уроке / П. И. Пидкасистый, Б. И. Коротяев. – М. : Знание, 1985. – 79 с.
59. О развитии познавательной самостоятельности студентов / Б. И. Коротяев, Р. В. Олейник // О развитии познавательной самостоятельности и профессионального мастерства студентов : метод. рекомендации. – Пятигорск, 1985. – С. 5–12.
60. Роль педагогической теории в подготовке учителя / Б. И. Коротяев // Сов. педагогика. – 1985. – № 1. – С. 75–79.

1986

61. Педагогика как совокупность педагогических теорий : учеб. пособ. для слушателей фак-та по подготовке к повышению квалиф. организаторов народ. образования / Б. И. Коротяев. – М. : Просвещение, 1986. – 207 с.
62. О соотношении образовательного и нравственного уровней в подготовке учителя / Б. И. Коротяев // Опыт, проблемы и пути формирования гражданской зрелости молодежи. – Архангельск, 1986.
63. Педагогическая теория как предмет усвоения и руководства к действию / Б. И. Коротяев М. Б. Головкин // Методологические проблемы взаимодействия педагогической теории и практики : сб. науч. тр. / Тюмен. гос. ун-т; отв. ред. В. И. Загвязинский; ред. Б. И. Коротяев. – Тюмень, 1986. – С. 54–62.
64. Спроба структурування у викладанні курсу педагогіки / Б. І. Коротяєв // Рад. школа. – 1986. – № 12. – С. 10–16.
65. Дипломные работы в педагогических вузах / Б. Коротяев, Е. Лодатко, Н. Труш // Народное образование. – 1986. – С. 93–94. – Рец. на кн.: Сорокин Н. А. Дипломные работы в педагогических вузах / Н. А. Сорокин. – М. : Просвещение, 1986. – 128 с.
66. Методологические проблемы взаимодействия педагогической теории и практики : сб. науч. тр. / Тюмен. гос. ун-т; отв. ред. В. И. Загвязинский; ред. Б. И. Коротяев. – Тюмень, 1986.

1987

67. Использование концепции укрупнения дидактических единиц усвоения в создании учебных пособий по педагогике / Б. Коротяев // Укрупнение дидактических единиц : материалы IV науч.-практ. конф., 14–16 мая 1987 г. в г. Элисте. – Элиста, 1987.
68. Проблемы оптимизации нагрузки учащихся в условиях непрерывного образования / Б. И. Коротяев // Перспективные проблемы развития системы непрерывного образования : сб. науч. тр. / НИИ общ. педагогики АПН СССР; отв. ред. Б. С. Гершунский. – М., 1987. – 182 с.
69. Структурування навчального матеріалу й активізація пізнавальної діяльності учнів / Б. І. Коротяєв, Р. В. Олійник // Педагогіка : респ. наук.-метод. зб. – К., 1987. – Вып. 26. – С. 3–8.
70. Авторский почерк: [О пробл. орг. нар. образования] / Б. Коротяев // Учит. газ. – 1987. – 12 дек.
71. Ищу единомышленников: [О проектах обновления учеб. планов и прогр. сред. шк.] / Б. Коротяев // Учит. газ. – 1987. – 14 июля.
72. Актуальні питання теорії навчання в світлі реформи школи / Б. І. Коротяєв, Є. О. Лодатко // Рад. школа. – 1987. – № 8. – С. 95. – Рец. на кн.: Заволока Н. Г. Методические и логико-гносеологические основы учебно-познавательного процесса / Н. Г. Заволока. – К. : Высш. шк., 1986. – 228 с.
73. Формирование мотивации учения и труда / Б. И. Коротяев, М. В. Головкин // Сов. педагогика. – 1987. – № 2. – С. 132–133. – Рец. на кн.: Гребенюк О. С. Проблемы формирования мотивации учения и труда у учащихся средних профтехучилищ. Дидактический аспект / О. С. Гребенюк; под ред. М. И. Мамутова. – М. : Педагогіка, 1985.

1988

74. Общие принципы формирования и построения учебного плана в рамках предусмотренной номенклатуры учебных предметов и выхода на государственные экзамены по определению уровня подготовленности специалиста / Б. Коротяев // Актуальные проблемы профессиональной работы среди молодежи в свете требований перестройки высшей школы : тез. докл. – Караганда, 1988. – С. 166–167.
75. Психолого-педагогические проблемы формирования личности учителя / Б. И. Коротяев, А. Ф. Прун, В. С. Сёмкин // Психологические условия профессионального становления личности в свете реформы общеобразовательной и профессиональной школы : тез. науч. сообщ. конф. – М., 1988. – Ч. 1, разд. 1. – С. 56–57.

1989

76. Учение – процесс творческий : кн. для учителя: из опыта работы / Б. И. Коротяев. – 2-е изд., доп. и испр. – М. : Просвещение, 1989. – 158 с.

77. Про цілісний підхід до вивчення у школі навчального предмета / Б. І. Коротяєв, М. В. Мірошніченко // Рад. школа. – 1989. – № 2. – С. 45–50.

1990

78. Педагогика высшей школы : учеб. пособ. / Б. И. Коротяев, Э. А. Гришин. – К. : Минвуз УССР, 1990. – 14 с.
79. Новые ценностные ориентации в деятельности высшей и средней школы / Б. И. Коротяев, В. Н. Андросюк, П. П. Семеренко // Совершенствование учебно-воспитательного процесса в школе и педвузе : тез. научно-практ. конф. – Кривой Рог, 1990. – С. 300–301.
80. О развитии важнейших качеств творческой личности / Б. И. Коротяев, Р. В. Олейник // Развитие личности в условиях непрерывного образования : тез. докл. – Казань, 1990. – Ч. II. – С. 82–83.
81. Оптимизация подготовки специалиста в вузе / Б. И. Коротяев, Я. В. Мех, В. Н. Андросюк // Оптимизация учебно-воспитательного процесса как условие формирования целостной личности молодежи : тез. докл. Всерос. конф. – Челябинск, 1990. – С. 41–42.
82. Проблемы формирования интеллектуально-творческого потенциала студента в процессе преподавания учебных дисциплин / Б. И. Коротяев, В. Н. Андросюк, П. П. Семеренко // Всесоюзная науч.-метод. конф. «Методика преподавания учебных дисциплин». – Тернополь, 1990. – С. 5–6.
83. Формирование творческой личности студента в условиях гибких педагогических технологий обучения / Б. И. Коротяев, В. Н. Андросюк // Развитие личности в условиях непрерывного образования : тез. докл. – Казань, 1990. – Ч. III. – С. 80–81.

1991

84. О структурном преобразовании вуза в новых педагогических постулатах / Б. И. Коротяев, Я. В. Мех, В. Н. Андросюк // Вопросы взаимосвязи образования и самообразования студентов. – Челябинск, 1991. – С. 133–139.

1993

85. Вопросы методологии в теории альтернативного образования / Б. И. Коротяев, О. С. Гохберг, Г. Журавель // Альтернативные идеи, подходы, технологии обучения и образования : тез. докл. – Тернополь, 1993.
86. Концепция альтернативных идей, программ и технологий обучения – основа прогресса среднего и высшего образования / Б. И. Коротяев, Устенко А. А. // Альтернативные идеи, подходы, технологии обучения и образования : тез. докл. – Тернополь, 1993.

1996

87. Педагогика на распутье (научно-публицистические заметки) / Б. И. Коротяев. – Славянск : [б. и.], 1996. – 157 с.

1999

88. Педагогика : учеб. курс для студ-тов юрид. фак-та / Б. И. Коротяев, В. Н. Патлачук. – К. : Интеллект, 1999. – 172 с.
89. Школа преодоления и самосозидания / Б. И. Коротяев; Краматорский экон.-гуманит. ин-т. – К. : Знання, 1999. – 187 с.

2000

90. Педагогіка у питаннях, відповідях та прогностичних очікуваннях : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Б. І. Коротяєв. – Донецьк : Лебідь, 2000. – 163 с.
91. Проблема психолого-педагогічного благосприяння для вільного фізичного, інтелектуально-творчого і духовного розвитку особистості / Б. І. Коротяєв, В. Н. Вакуленко // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. – К., 2000. – Вип. 20. – С. 14–29.
92. Про деякі принципи питання сучасної теорії і практики освіти / Б. І. Коротяєв, В. Н. Патлачук // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. – К., 2000. – Вип. 20. – С. 271–279.

2001

93. Краматорський економіко-гуманитарний інститут – нова генерація вузів України / Б. И. Коротяев. – Краматорск : Изд-во Центра производительности М-ва труда и соц. политики Украины, 2001. – 231 с.
94. Погляд на приватну освіту зсередини / Б. Коротяєв // Крізь терни... Нариси становлення приватної вищої освіти в Україні / ред. В. І. Астахова. – Х., 2001. – С. 86–97.

2003

95. Восхождение / Б. И. Коротяев, В. С. Курило, А. А. Чаусов. – Луганск : Альма-матер, 2003. – 206 с.

2004

96. Новый психолого-педагогический проект воспитательно-учебного процесса / Б. И. Коротяев, В. В. Третьяченко. – Луганск : Глобус, 2004. – 192 с.
97. Якій бути сучасній педагогіці / Б. І. Коротяєв // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. – № 5. – С. 22–24.

2005

98. Новые стратегии образования и старые тупики / Б. И. Коротяев, В. С. Курило // Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті: орієнтири та напрямки сучасної освіти : матеріали ІІ міжнар. наук.-практ. конф. (2–5 жовт. 2005 р.) – Луганськ, 2005. – С. 3–9.

2006

99. Диалектика «недостающего» и «избыточного» в образовательном пространстве : монография / Б. И. Коротяев, В. С. Курило, В. В. Третьяченко. – Луганск : Альма-матер, 2006. – 239 с.
100. Избранные педагогические сочинения : [в 3 т.] / Б. И. Коротяев. – изд. испр. – Луганск : Альма-матер, 2006. – Т. 1. – 480 с.; Т. 2. – 576 с.; Т. 3. – 376 с.

2007

101. Проблема ожиданий в образовательном пространстве и вызовы времени и жизни / Коротяев Б. И., Курило В. С. // Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті : інноваційний розвиток освітніх систем : матеріали ІV міжнар. наук.-практ. конф., м. Луганськ 3–5 жовт. 2007 р. – Луганськ, 2007. – Ч. 3. – С. 76–82.
102. Система контроля, измерения и оценивания знаний студентов в учебном процессе / Б. И. Коротяев, С. Г. Головкин // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка : Педагогічні науки. – 2007. – № 3 (120). – С. 134–132.

2008

103. Нова парадигма освіти і наступність профільної школи та вимоги навчального закладу / Б. І. Коротяєв // Проблеми управління освітою та навчальними закладами : зб. наук. пр. / [В. М. Алфімов (відпов. ред.)] – Донецьк, 2008. – С. 91–92.

2009

104. Избранные педагогические сочинения : в 4 т. Т. 4 / Б. И. Коротяев. – Перевид. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2009. – 416 с.
105. Освітній простір: очікування та виклики часу й життя : монографія / Б. І. Коротяєв, В. С. Курило. – Луганськ : ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2009. – 307 с.
106. Педагогическая философия – будущее теории и практики образования / Б. И. Коротяев, В. С. Курило // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Слов'янськ, 2009. – Вип. 45. – С. 151–154.

2010

107. Педагогічна філософія : колект. монографія / Б. І. Коротяєв, В. С. Курило, С. В. Савченко. – Луганськ : Вид-во ДЗ "ЛНУ ім. Тараса Шевченка", 2010. – 339 с.
108. Образование – точка отсчета / Б. И. Коротяев // Психолого-педагогічні засади профільного навчання та профорієнтаційної роботи: досвід, тенденції, перспективи : міжнар. конф. 2 листопада 2010 р. – Донецьк, 2010. – Т. 1. – С. 154–167.
109. Освіта – точка відліку / Б. Коротяєв // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2010. – № 4. – С. 166–173.
110. [Рецензія] / Борис Коротяєв, Віталій Курило // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2010. – № 6. – С. 108–110. – Рец. на кн.: Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. – К. : Пед. думка. – 2009. – 519 с.

2011

111. Взгляд в будущее высшего образования с позиций теории педагогической философии / Б. И. Коротяев, В. С. Курило, С. В. Савченко // Пошуки і знахідки : матеріали наук. конф. Слов'янського держ. пед. ун-ту (квітень 2011 р.). – Слов'янськ, 2011. – Вип. 11, т. 1. – С. 3–6.

2012

112. Теория педагогической философии – руководство к действию (из личного опыта) : монографія. – Луганськ : Изд-во ГУ «ЛНУ им. Тараса Шевченко», 2012. – 252 с.
113. Отслеживать не ошибки в учении, а успехи и достижения – таков ответ на вызовы современной жизни и времени / Б. И. Коротяев // Пошуки і знахідки : матеріали наук. конф. СДПУ. – Слов'янськ, 2012. – С. 165–167.
114. Режим найбільшого сприяння вільному розвитку молодшого школяра / Б. І. Коротяєв, В. Л. Наливайко // Пошуки і знахідки : матеріали наук. конф. СДПУ. – Слов'янськ, 2012. – С. 167–169.

2013

115. Взгляд в будущее высшего образования с позиций педагогической философии / Б. И. Коротяев. – Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2013. – 260 с.

Розділ II. Наукова школа вченого Б. І. Коротяєва

Дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук

1974

116. Сариенко В. К. Содержание и методика творческого овладения учащимися знаниями и умениями (при изучении математики) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Сариенко Владислав Константинович; Моск. гос. пед. ін-т им. В. И. Ленина. – М., 1974. – 188 с.
117. Сариенко В. К. Содержание и методика творческого овладения учащимися знаниями и умениями (при изучении математики) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики" / В. К. Сариенко; Моск. гос. пед. ін-т им. В. И. Ленина. – М., 1974. – 23 с.

1975

118. Мірошніченко М. В. Формування прийомів навчально-пізнавальної діяльності в учнів загальноосвітньої школи : дис.... канд. пед. наук : 13.00.01 / Мірошніченко Михайло Володимирович; КДПІ ім. О. М. Горького. – К., 1975. – 165 с.
119. Мірошніченко М. В. Формування прийомів навчально-пізнавальної діяльності в учнів загальноосвітньої школи : автореф. дис.... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теорія та історія педагогіки" / М. В. Мірошніченко ; КДПІ ім. О. М. Горького. – К., 1975. – 20 с.

1980

120. Головка М. Б. Развитие познавательной деятельности студентов как дидактическая проблема (на материале изучения педагогики) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Головка Маргарита Борисовна; КГПИ им. А. М. Горького. – К., 1980. – 166 с.
121. Головка М. Б. Развитие познавательной деятельности студентов как дидактическая проблема (на материале изучения педагогики) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики" / М. Б. Головка ; КГПИ им. А. М. Горького. – К., 1980. – 23 с.

1982

122. Чепига В. Т. Формирование творческих познавательных процедур у младших школьников : дис....канд. пед. наук : 13.00.01 / Чепига Виталий Трофимович; Казанский гос. пед. ин-т. – Казань, 1982. – 139 с.
123. Чепига В. Т. Формирование творческих познавательных процедур у младших школьников : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики" / В. Т. Чепига; Казанский гос. пед. ин-т. – Казань, 1982. – 20 с.

1983

124. Хозяинов В. И. Единство в овладении научными знаниями и методами познавательной деятельности студентов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Хозяинов Владимир Иванович; Краматорский индустриальный ин-т. – Краматорск, 1983. – 184 с.
125. Хозяинов В. И. Единство в овладении научными знаниями и методами познавательной деятельности студентов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики" / В. И. Хозяинов; Краматорский индустриальный ин-т. – Краматорск, 1983. – 21 с.

1989

126. Коротяева И. Б. Деловая игра как средство развития познавательных и профессиональных интересов студентов педагогического вуза (на материале изучения иностр. яз. на не яз. фак.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Коротяева Ирина Борисовна; Киев. гос. пед. ин-т им. А. М. Горького. – К., 1989. – 166 с.
127. Коротяева И. Б. Деловая игра как средство развития познавательных и профессиональных интересов студентов педагогического вуза (на материале изучения иностр. яз. на не яз. фак.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики" / И. Б. Коротяева; Киев. гос. пед. ин-т им. А. М. Горького. –К., 1989. – 21 с.

1991

128. Олейник Р. В. Развитие познавательной самостоятельности студентов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Олейник Рита Викторовна. – Харьков, 1991. – 160 с.
129. Олейник Р. В. Развитие познавательной самостоятельности студентов : автореф. дис. ... канд. пед. наук спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики" / Р. В. Олейник. – Харьков, 1991. – 20 с.
130. Семкин В. С. Соотношение образовательной и нравственной подготовки будущего учителя : дис. ... канд. пед. наук / Семкин Владимир Семенович. – Харьков, 1991. – 168 с.
131. Семкин В. С. Соотношение образовательной и нравственной подготовки будущего учителя : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики " / В. С. Семкин. – Харьков, 1991. – 20 с.

1992

132. Андросюк В. Н. Физическая подготовка студентов в условиях гибких педагогических технологий обучения : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01/ Андросюк Виталий Николаевич. –Харьков, 1992. – 156 с.

133. Андросюк В. Н. Физическая подготовка студентов в условиях гибких педагогических технологий обучения : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики" / В. Н. Андросюк. – Харьков, 1992. – 20 с.

1993

134. Ляшова Н. Н. Формирование творчества младших школьников на основе логической підготовки (на материале изучения математики) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01/ Ляшова Надежда Николаевна. – Харьков, 1993. – 120 с.
135. Ляшова Н. Н. Формирование творчества младших школьников на основе логической подготовки (на материале изучения математики) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики" / Н. Н. Ляшова – Харьков, 1993. – 20 с.

1995

136. Гохберг О. С. Проблема разработки и реализации гибких педагогических технологий обучения в вузах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Гохберг Ольга Сергеевна; Славянский гос. пед. ин-т. – Славянск, 1995. – 148 с.
137. Гохберг О. С. Проблема разработки и реализации гибких педагогических технологий обучения в вузах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теория и история педагогики" / О. С. Гохберг; Славянский гос. пед. ин-т.– К., 1995. – 21 с.
138. Кошелєв О. Л. Навчання студентів процедурам і операціям творчої пізнавальної діяльності : дис. ... канд. пед. наук 13.00.01 / Кошелєв Олександр Леонідович. – Луганськ, 1995. – 150 с.
139. Кошелєв О. Л. Навчання студентів процедурам і операціям творчої пізнавальної діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Теорія та історія педагогіки" / О. Л. Кошелєв – Луганськ, 1995. – 20 с.

2002

140. Гаманюк О. А. Розвиток пізнавальної діяльності учнів у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін 7–8 класів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / Гаманюк Ольга Анатоліївна; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2002. – 176 с.
141. Гаманюк О. А. Розвиток пізнавальної діяльності учнів у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін 7–8 класів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.09 "Теорія навчання" / О. А. Гаманюк; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2002. – 19 с.

2006

142. Головка С. Г. Наукові засади розвитку творчої пізнавальної діяльності учнів у вітчизняній педагогіці (20-ті–середини 80-х років ХХ ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Головка Сергій Георгійович; Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2006. – 193 с.
143. Головка С. Г. Наукові засади розвитку творчої пізнавальної діяльності учнів у вітчизняній педагогіці (20-ті–середини 80-х років ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки" / С. Г. Головка; Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2006. – 20 с.

Розділ III. Література про життя та діяльність

144. Миненко Г. Н. Б. И. Коротяев: педагогические взгляды : монография / Г. Н. Миненко; под науч. ред. В. С. Курило. – Луганск : ЛНУ им. Т. Шевченка, 2010. – 220 с.
145. Міненко Г. М. Проблема етичного виховання учнів у ранніх творах Б. І. Коротяєва (50–60-ті роки ХХ сторіччя) / Г. М. Міненко // Вісник Луганського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка : Педагогічні науки. – 2009. – № 5 (168), ч. 1. – С. 234–239.
146. Міненко Г. М. Розвиток теоретико-педагогічних поглядів Б. І. Коротяєва з проблем освіти другої половини 60-х – кінця 80-х років ХХ сторіччя / Г. М. Міненко // Education and pedagogical sciences = Освіта Донбасу. – 2009. – № 3/4. – С. 121–126.
147. Сипченко В. Слово про вчителя / В. Сипченко // Гуманізація навчально-виховного процесу : наук.-метод. зб. – Слов'янськ, 2009. – Вип. 44. – С. 3–4.
148. Коротяєвські читання : програма / ДВНЗ "Донбаський держ. пед. ун-т". – Слов'янськ, 2013.
149. Борис Іванович Коротяєв – вчений-новатор. Слово про ювіляра / М. Б. Євтух, Лі Цзєгао, В. В. Добрецова, Л. А. Останкова, Р. Ф. Суровцева // КЕГІ-ЕКСПРЕС. – 2009. – 15 квіт.

Допоміжні покажчики

Іменний покажчик

Александров Г. М.	44
Алфімов В. М.	103(ред.)
Андросюк В. Н.	79,81,82,83,84,132,133
Астахова В. І.	94(ред.)
Бабин Б. Н.	35(ред.)
Белоусова З. И.	22
Болгова Т. В.	21,31(ред.)
Вакуленко В. Н.	91
Вилькеев Д. В.	47(ред.)
Внукова И. П.	54
Гаманюк О. А.	140,141
Гершунский Б. С.	68(ред.)
Глущенко А. Г.	31(ред.)
Гозман И. Г.	31(ред),35
Головко М. Б.	47,63,73,101,120,121
Головко С. Г.	102,142,143
Гохберг О. С.	85,136,137
Гребенюк О. С.	73
Гришин Э. А.	78
Даринский А. В.	23(ред.)
Добрецова В. В.	149
Євтух М. Б.	149
Журавель Г.	85
Заволока Н. Г.	72
Загвязинский В. И.	63(ред.),66(ред.)
Зуев Д. Д.	57
Коротяєва М. Б.	29,38,126,127
Косалапова Н.	21
Кошелєв О. Л.	138,139
Кремень В. Г.	110
Кудыма А. П.	22,35
Кулюткин Ю. Н.	23(ред.)
Курило В. С.	95,98,99,101,105,106,107,110,111
Лобач А.	21
Лодатко Е. (Лодатко Є. О.)	65,72
Луценко В. С.	52
Ляшова Н. Н.	134,135
Мамутов М. И.	73
Мех. Я. В.	81,84

Миненко Г. Н. 144,145,146
Мирошниченко М. В. (Мірошниченко) 34,38,77,118,119
Наливайко В. Л. 114
Олейник Р. В. (Олійник) 59,69,80,128,129
Останкова Л. А. 149
Патлачук В. Н. 88,92
Петрик І. І. 28
Пидкасистый П. И. 37, 42,43,45,46, 49,57,58
Прун А. Ф. 75
Савченко С. В. 107,111
Сариенко В. К. (Сарієнко) 26, 29,55,56,116,117
Семеренко П. П. 79,82
Сёмкин В. С. 75,130,131
Сипченко В. І. 147
Сорокин Н. 65
Сорокина Н. 30
Софор А. М. 30
Суровцева Р. Ф. 149
Терёхин М. Н. 55
Третьяченко В. В. 96,99
Труш Н. 65
Устинко А. А. 86
Фрадкин Ф. А. 54
Хозяинов В. И. 40,42,43,47,50,124,125
Цзеггао Лі 149
Чаусов А. А. 95
Чепига В. Т. 47, 52, 53,122,123
Шамова Т. И. 56

Алфавітний покажчик праць Б. І. Коротяєва

Авторский почерк	70
Актуальні питання теорії навчання в світлі реформи школи (рец.)	72
Актуальные проблемы вовлечения студентов в научно-исследовательскую работу в учебном процессе	46
Важный аспект историко-педагогических исследований (рец.)	54
Взаємозв'язок репродуктивної і творчої діяльності при засвоєнні знань	15
Взгляд в будущее высшего образования с позиций педагогической философии	115
Взгляд в будущее высшего образования с позиций теории педагогической философии	111
Вооружать учащихся методом познания учебного предмета	10
Вопросы методологии в теории альтернативного образования	85
Вопросы структурного анализа общей и отраслевой теорий коммунистического воспитания учащихся	49
Вопросы структурного анализа теории общей и профессиональной педагогики	45
Восхождение	95
Всесоюзна наукова конференція	28
Вчити оволодівати знаннями	17
Деякі засоби навчання прийомам логічного мислення	16
Диалектика «недостающего» и «избыточного» в образовательном пространстве	99
Дипломные работы в педагогических вузах (рец.)	65
За підвищення рівня керівництва формуванням нравствених якостей	13
За систему виховної роботи	12
Зв'язок теорії і практики як дидактична проблема (рец.)	55
Избранные педагогические сочинения	100,104
Изучение психофизиологических особенностей школьника и использование полученных данных в методике обучения	9
Использование концепции укрупнения дидактических единиц усвоения в создании учебных пособий по педагогике	67
Ищу единомышленников	71
К вопросу соотношения убеждения с упражнением в нравственном воспитании учащихся	5
К проблеме дифференцированного подхода в обучении	6
К проблеме преобразования науки в учебный предмет	32
К теории школьного учебника (рец.)	57
Как воплощалась мечта	26
Концепция альтернативных идей, программ и технологий обучения – основа прогресса среднего и высшего образования	86
Краматорский экономико-гуманитарный институт - новая генерация вузов Украины	93

Логика ученого материала (рец.)	30
Методи навчально-пізнавальної діяльності учнів	18
Методологические проблемы взаимодействия педагогической теории и практики (ред.)	66
Методы обучения основам наук и познавательная деятельность учащихся	36
Методы познания в учебном процессе	19
Методы учебно-познавательной деятельности учащихся (состав, функции. Закономерности, принципы и способы формирования)	39
Нова парадигма освіти і наступність профільної школи та вимоги навчального закладу	103
Новые стратегии образования и старые тупики	98
Новые ценностные ориентации в деятельности высшей и средней школы	79
Новый психолого-педагогический проект воспитательно-учебного процесса	96
О воспитании характера	3
О детском самоуправлении	4
О логической подготовке будущего учителя	22
О некоторых психофизиологических механизмах репродуктивного и творческого познания в учебном процессе	14
О некоторых путях формирования продуктивной познавательной деятельности	50
О педагогических целях общественно полезного труда школьников	2
О развитии важнейших качеств творческой личности	80
О развитии познавательной самостоятельности студентов	59
О репродуктивных и продуктивных методах познания	11
О соотношении образовательного и нравственного уровней в подготовке учителя	62
О структурном преобразовании вуза в новых педагогических постулатах	84
Об организации общешкольного коллектива	1
Образование – точка отсчета	108
Обучение приёмам умственной деятельности	20
Обучение студентов познавательной деятельности – основной путь управления её развитием	40
Обучение учащихся познавательной деятельности – необходимое условие их подготовки к самообразованию(на примере изучения математики)	33
Общая структура объекта и предмета педагогики и принципы дидактики	48
Общие принципы формирования и построения учебного плана в рамках предусмотренной номенклатуры учебных предметов и выхода на государственные экзамены по определению уровня подготовленности специалиста	74
Оптимизация подготовки специалиста в вузе	81
Организация деятельности ученика на уроке	58
Освіта – точка відліку	109
Освітній простір: очікування та виклики часу й життя	105
Особливості оволодіння учнями науковими знаннями і методами	38

Отслеживать не ошибки в учении, а успехи и достижения – таков ответ на вызовы современной жизни и времени	113
Педагогіка у питаннях, відповідях та прогностичних очікуваннях	90
Педагогика	88
Педагогика высшей школы	78
Педагогика как совокупность педагогических теорий	61
Педагогика на распутье (научно-публицистические заметки)	87
Педагогическая теория как предмет усвоения и руководства к действию	63
Педагогическая философия – будущее теории и практики образования	106
Педагогічна філософія	107
Погляд на приватну освіту зсередини	94
Познавательный логический аппарат и его значение в образовании и самообразовании взрослых	23
Про деякі принципиові питання сучасної теорії і практики освіти	92
Про суть пізнавальної діяльності студента	34
Про цілісний підхід до вивчення у школі навчального предмета	77
Проблема ожиданий в образовательном пространстве и вызовы времени и жизни	101
Проблема побудови навчального предмету та навчання	29
Проблема психолого-педагогічного благосприяння для вільного фізичного, інтелектуально-творчого і духовного розвитку особистості	91
Проблема структурирования и укрупнения дидактических единиц усвоения	51
Проблема формирования методов учебно-познавательной деятельности в процессе изучения основ наук	27
Проблема формирования творческой деятельности учащихся	52
Проблемы оптимизации нагрузки учащихся в условиях непрерывного образования	68
Проблемы формирования интеллектуально-творческого потенциала студента в процессе преподавания учебных дисциплин	82
Психология приходит на урок	8
Психолого-педагогические проблемы формирования личности учителя	75
Пути активизации учебно-познавательной деятельности (рец.)	56
Развитие познавательной самостоятельности студентов в процессе изучения педагогики и психологии	35
Режим найбільшого сприяння вільному розвитку молодшого школяра	114
[Рецензия]	25, 110
Розвиток логічного мислення першокласників	21
Роль педагогической теории в подготовке учителя	60
Самостоятельная деятельность учащихся в обучении	37
Система контроля, измерения и оценивания знаний студентов в учебном процессе	102
Совершенствование учебного процесса	42
Способы оптимизации усвоения учащимися знаний	24
Спроба структурування у викладанні курсу педагогіки	64

Структурирование курса физики	43
Структурирование учебного материала – необходимое условие обучения учащихся методам науки	47
Структурування навчального матеріалу й активізація пізнавальної діяльності учнів	69
Теоретические основы обучения учебной познавательной деятельности	53
Теория педагогической философии – руководство к действию (из личного опыта)	112
Убеждение и упражнение в нравственном воспитании учащихся	7
Учение – процесс творческий	41,76
Формирование мотивации учения и труда (рец.)	73
Формирование творческой личности студента в условиях гибких педагогических технологий обучения	83
Формирование умений и навыков в области познавательной деятельности в процессе изучения основ наук (ред.)	31
Формування у школярів творчої пізнавальної діяльності	44
Школа преодоления и самосозидания	89
Якій бути сучасній педагогіці	97

Зміст

Від упорядників.....	4
Слово про вчителя.....	5
Основні дати життя та діяльності Б. І. Коротяєва.....	8
Розділ І. Праці Б. І. Коротяєва.....	9
Розділ ІІ. Наукова школа вченого Б. І. Коротяєва.....	21
Розділ ІІІ. Література про життя та діяльність.....	25
Допоміжні покажчики.....	26
Іменний покажчик.....	26
Алфавітний покажчик праць Б. І. Коротяєва.....	28